

ÚKAZY NA OBLOHE máj 2021

Všetky časy sú uvedené v LSEČ. LSEČ = SEČ + 1 hod.

Prípravil: Mgr. Roman Tomčík

Dátum	SLNKO			MESIAC		
	východ	západ	poznámka	východ	západ	poznámka
3.5.	05:11	19:54		02:16	10:38	v poslednej štvrti
11.5.	04:58	20:05		05:02	19:49	v nove, v apogeu
19.5.	04:48	20:16		11:07	01:56	v prvej štvrti
20.5.	04:46	20:17	vstup do zn. Blížencov	12:23	02:21	
26.5.	04:40	20:25		20:43	04:36	v splne, v perigeu

Dátum	MERKÚR			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.5.	05:39	21:15	-1,2	Večer nízko nad severozápadným obzorom v súhvezdí BÝKA.
15.5.	05:47	22:18	+0,2	
29.5.	05:38	21:46	+2,2	

Dátum	VENUŠA			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.5.	05:41	20:40	-3,9	Večer nízko nad severozápadným obzorom v súhvezdí BÝKA.
15.5.	05:31	21:21	-3,9	
29.5.	05:35	21:54	-3,9	

Dátum	MARS			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.5.	08:05	00:32	+1,5	Večer vysoko nad západným obzorom v súhvezdí BLÍŽENCOV.
15.5.	07:52	00:10	+1,6	
29.5.	07:41	23:42	+1,7	

Dátum	JUPITER			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.5.	02:58	13:03	-2,3	Ráno vysoko nad juhovýchodným obzorom v súhvezdí VODNÁRA.
15.5.	02:07	12:18	-2,4	
29.5.	01:15	11:29	-2,5	

Dátum	SATURN			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.5.	02:22	11:39	+0,7	Ráno vysoko nad juhovýchodným obzorom v súhvezdí KOZOROŽKA.
15.5.	01:28	10:46	+0,7	
29.5.	00:34	09:51	+0,6	

jas. v mag.

ÚKAZY NA OBLOHE jún 2021

Prípravil: Mgr. Roman Tomčík

Dátum	SLNKO			MESIAC		
	východ	západ	poznámka	východ	západ	poznámka
2.6.	04:35	20:32		01:44	12:04	v poslednej štvrti
8.6.	04:32	20:37		03:28	18:46	v apogeu
10.6.	04:31	20:38	čiasťočné zatmenie	04:21	20:56	v nove
18.6.	04:30	20:42		12:41	01:08	v prvej štvrti
21.6.	04:31	20:43	Letný slnovrat, vstup do zn. RAK	16:44	02:08	
23.6.	04:31	20:43		19:35	03:05	v perigeu
24.6.	04:32	20:43		20:53	03:48	v splne

Dátum	MERKÚR			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.6.	05:31	21:28	+2,9	Nepozorovateľný, je na dennej oblohe.
15.6.	04:33	19:44	+4,4	
29.6.	03:37	18:49	+1,2	

Dátum	VENUŠA			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.6.	05:38	21:59	-3,9	Večer nad severozápadným obzorom v súhvezdí BÝKA neskôr BLÍŽENCOV a RAKA.
15.6.	06:01	22:15	-3,9	
29.6.	06:35	22:15	-3,9	

Dátum	MARS			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.6.	07:39	23:36	+1,7	Večer nad severozápadným obzorom v súhvezdí BLÍŽENCOV neskôr RAKA.
15.6.	07:31	23:07	+1,8	
29.6.	07:24	22:34	+1,8	

Dátum	JUPITER			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.6.	01:04	11:19	-2,5	V druhej polovici noci od juhovýchodného po južný obzor v súhvezdí VODNÁRA.
15.6.	00:10	10:26	-2,6	
29.6.	23:11	09:31	-2,7	

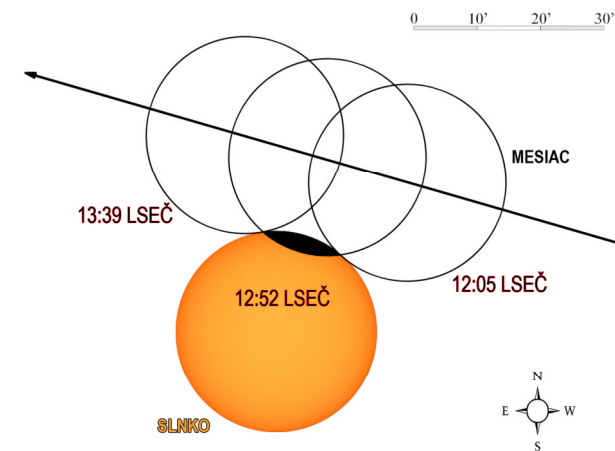
Dátum	SATURN			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.6.	00:22	09:39	+0,6	V druhej polovici noci od juhovýchodného po južný obzor v súhvezdí KOZOROŽKA.
15.6.	23:22	08:42	+0,5	
29.6.	22:26	07:43	+0,4	

jas. v mag.

HVEZDÁREŇ A PLANETÁRIUM V PREŠOVE

Astronomický informátor
máj - jún 3/2021

Priebeh čiastočného zatmenia Slnka 10. 6. 2021.
Časy sú platné pre mesto Prešov.

Vydáva: HaP v Prešove
Ročník: XLVII
Telefón: 051 / 7722065, 7733218
E - mail: hap@astropresov.sk
Internet: www.astropresov.sk
www.facebook.com/hapvprešove

Európske solárne dni

Na Slovensku sa už stalo tradíciou, že prvé májové dni astronómovia venujú hlavne osвете v oblasti Slnka a slnečnej energie. Tento termín nie je náhodný a to preto, že práve 3. mája oslavujeme Deň Slnka. Deň Slnka vyhlásila OSN v rámci programu pre životné prostredie UNEP a má nám hlavne pripomenúť význam Slnka v ľudskom živote, a to nielen zo strany života na Zemi. Slnko dnes chápeme okrem iného aj ako “nevýčerpateľný” zdroj energie a hlavne na to chcú poukázať Európske solárne dni. Na Slovensku to tohto roku bude už 11. ročník. Tradíciu májových Dní Slnka sme porušili iba minulý rok, keď ich situácia okolo celosvetovej pandémie COVID – 19 nedovolila organizovať v tradičný čas. Ale keďže to bol jubilejný 10. ročník, boli presunuté na prelom októbra a novembra 2020. Tohto roku je situácia podobná a až do doby písania tohto článku nie je vyhlásený presný dátum konania. My však, pokiaľ to situácia dovolí poskytneme termíny pozorovania Slnka u nás v Planetáriu a hviezdárni v Prešove. Bližšie informácie včas zverejníme na našej webovej a facebookovej stránke.

Mgr. Ján Sadiv

Čiastočné zatmenie Slnka 10. júna 2021

Po šiestich rokoch sa nám opäť naskytne možnosť pozorovať zo Slovenska čiastočné zatmenie Slnka.

Pozorovatelia v severných zemepisných šírkach, kadiaľ bude prechádzať pás annularity, budú môcť pozorovať toto zatmenie ako prstencové – severovýchodná časť Kanady, Grónsko, polárne oblasti ako aj najsevernejšia časť Sibíra nie sú husto obývané a pozorovateľsky nie až tak priaznivé. Ako čiastočné ho budú mať možnosť pozorovať obyvatelia veľkej časti Európy, časti USA a severnej polovice Ázie.

Začiatok čiastočného zatmenia v Prešove nastane o **12:05:36** LSEČ vo výške 63° nad obzorom.

Maximálna fáza zatmenia nastáva o **12:52:39** LSEČ vo výške 64° nad obzorom, pričom Mesiac nám prekryje len 4,2% slnečného disku čo je 0,109 jednotiek slnečného priemeru.

Mesiac bude zdanlivo opúšťať slnečný kotúč až do **13:39:56** LSEČ, kedy nastane **koniec zatmenia** vo výške 61° nad obzorom.

Zatmenie bude najlepšie viditeľné cez ďalekohľad vybavený špeciálnou slnečnou fóliou, resp. cez špeciálne okuliare, ktoré ochránia Vaše oči pred poškodením.

!!! POZOR. NIKDY SA DO SLNKA NEPOZERAJTE VOLNÝM OKOM, PRIAMO CEZ ĎALEKOHLAD ALEBO CEZ SLNEČNÉ OKULIARE !!!

Takýto pohľad by mohol navždy poškodiť Váš zrak.

Pozorovať najbližšie čiastočné zatmenie Slnka z nášho územia sa bude dať 25.10.2022, prstencové 13.7.2075 a na úplné zatmenie si počkáme až do roku 2135.

Pozorovanie slnečnej fotosféry na Slovensku

Už dlhé roky funguje na Slovensku sieť pozorovacích staníc, ktorá sa venuje pravidelnému pozorovaniu Slnka a to konkrétne slnečnej činnosti prejavujúcej sa v slnečnej fotosfére. V roku 2020 sa priameho alebo projekčného (zakresľovacieho) spôsobu pozorovania Slnka zúčastnilo celkom 15 pozorovacích staníc vrátane našej. Pozorovatelia uskutočnili 2668 pozorovaní slnečnej fotosféry. Každoročne naša hvezdáreň vydáva Bulletin o pozorovaní Slnka na Slovensku, ktorý je zhrnutím ročnej odbornej činnosti všetkých pozorovateľských staníc na Slovensku zameranej na Slnko. Slnečné bulletiny (od r. 2000), vrátane minuloročného, môžete nájsť na našej webovej adrese:

<https://astropresov.sk/na-stiahnutie/bulletin-o-pozorovaní-slnka-na-slovensku/>

Mgr. Roman Tomčík

Vyhodnotenie okresného kola súťaže „Vesmír očami detí 2021“

Dňa **15.03.2021** sa v budove HaP v Prešove konalo vyhodnotenie okresných kôl výtvarnej súťaže „Vesmír očami detí“ pre okres Prešov (Sabinov) a Poprad (Kežmarok, Bardejov, Levoča). Vyhlásovateľom súťaže je Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove v spolupráci s ostatnými astronomickými zariadeniami na Slovensku. Žiaci MŠ, ZŠ, ZŠ s MŠ a ZUŠ súťažili v okresných kolách: Prešov (Sabinov) a Poprad (Kežmarok, Bardejov, Svidník, Levoča) s celkovým počtom prihlásených prác – **160**.

Na jednotlivé okresné kolá pripadala účasť: Prešov (Sabinov) – **108**, Poprad (Kežmarok, Bardejov, Svidník, Levoča) – **52**. V prvom rade je potrebné

uviesť, že prepad v počte zaslaných výtvarných prác je v tomto roku značný, čo je spôsobené pandemiou COVID-19. Napriek tomu sa niektoré školy do výtvarnej súťaže „Vesmír očami detí“ zapojili, čo si samozrejme veľmi vážime a za tento iniciatívny prístup ďakujeme pedagógom, žiakom aj rodičom.

Podrobnejšie informácie o oboch zrealizovaných súťažiach sa dozviete z našej webovej stránky.

Vyhodnotenie okresného kola vedomostnej súťaže „Čo vieš o hviezdach 2021“

V dňoch **23. – 25. marca 2021** sa uskutočnilo okresné kolo vedomostnej súťaže „Čo vieš o hviezdach?“, na ktorom sa zúčastnilo **50** súťažiacich z **15** škôl okresov Prešov a Sabinov. Rok 2021 bol podobne ako rok 2020 v rámci súťaže výnimočný svojím priebehom. Súťaž bola realizovaná formou on-line. Dôvodom bolo obmedzenie činnosti pre pandémiu COVID-19. V každej kategórii boli samostatne vyhodnotené obidva okresy – Prešov a Sabinov. Prví traja z každej kategórie a každého okresu postupujú do krajského kola, ktorého organizátorom bude tohto roku Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove. Krajské a zároveň celoslovenské kolo bude zrealizované **6. mája 2021**.

Vítazi okresných kôl – I. kategória

Okres Prešov: Dávid Tomčík, Miloslav Tokár, Iveta Štefančinová.

Okres Sabinov: Nela Mišenčíková, Matej Trudič, Miroslav Sabolík

Vítazi okresných kôl – II. kategória

Okres Prešov: Jozef Jabczun, Adam Horanič, Aneta Štefančinová.

Okres Sabinov: Katarína Prevužňáková, Tomáš Trudič, Jakub Andraško

Vítazi okresných kôl – III. kategória

Okres Prešov: Matúš Klimko, Jaroslav Petrisko, Marek Štofko.

Okres Sabinov: Richard Gold, Jozef Urda, Andrej Sekerák.

Vítazom blahoželáme a ostatným zúčastneným súťažiacim ďakujeme za účasť. Zároveň sa tešíme na ďalšie ročníky súťaže v priestoroch vynoveného planetária ☺.

Renáta Kolivošková